

Målnummer: UM12806-20**Avdelning:** 1**Avgörandedatum:** 2021-03-08**Rubrik:** Migrationsdomstolen har ett särskilt utredningsansvar i mål som gäller skyddsbehov och detta gäller i synnerhet när landinformationen och övrig utredning i målet tyder på att utlänningen tillhör en särskild riskgrupp. Domstolen ska också göra en omsorgsfull och individuell prövning av rätten till asyl. Ett mål där skyddsbehov åberopats på grund av kopplingar till Gülenrörelsen har med hänvisning till detta återförvisats till domstolen för vidare handläggning**Lagrum:** •**Rättsfall:**

- MIG 2006:1
- MIG 2018:7
- MIG 2019:14

REFERAT

A ansökte i oktober 2016 om uppehållstillstånd som skyddsbehövande och förde fram bl.a. följande.

Han har sedan 2000 varit anhängare av den s.k. Gülenrörelsen i Turkiet. Sedan 2005 har han varit bosatt i Bosnien, där han har varit engagerad inom rörelsens välgörenhetsorganisation Kimse Yok Mu och turistföretaget Fidan Tour, som har kopplingar till rörelsen. Han har också bl.a. använt mobilapplikationen ByLock och värvat prenumeranter för Zamantidningen. På grund av sina kopplingar till rörelsen riskerar han att ställas inför rätta i Turkiet och att dömas till ett långvarigt fängelsestraff. Han har inte gjort militärtjänst och riskerar att straffas för det vid ett återvändande.

A lämnade också uppgifter om att hemlandsmyndigheterna känner till hans kopplingar till Gülenrörelsen. Till stöd för sin ansökan lämnade A in omfattande skriftlig bevisning.

Migrationsverket avlog den 13 september 2019 A:s ansökan om uppehållstillstånd m.m. och utvisade honom till Turkiet. Som skäl för beslutet angav Migrationsverket bl.a. följande.

A har lämnat in ett turkiskt hemlandspass och styrkt sin identitet. Han har lämnat tillförlitliga uppgifter angående sin koppling till Gülenrörelsen och att han inte gjort militärtjänsten. Uppgifterna har därför lagts till grund för bedömningen av om A behöver internationellt skydd. A:s uppgifter om att myndigheterna känner till hans kopplingar till rörelsen har emellertid inte bedömts som tillförlitliga.

Det finns frågetecken kring om en person som misstänks av turkiska myndigheter för samröre med Gülenrörelsen får en rättssäker prövning. Läget i Turkiet är dock inte sådant att alla och envar som har en koppling till Gülenrörelsen kan anses riskera skyddsgrundande behandling. En individuell bedömning måste därför göras i varje fall.

A har inte kommit in med uppgifter som ger stöd för att det generellt finns en förhöjd risk att en person uppmärksammas av myndigheterna för kopplingar till Gülenrörelsen på grund av att denne har avvikit från militärtjänsten. A har inte lämnat tillförlitliga uppgifter om att myndigheterna visat intresse för honom. Han har inte haft någon framträdande roll inom rörelsen, har inte bott i Turkiet sedan 2005 och inget har hänt honom på grund av hans engagemang inom rörelsen. Han vet inte om det pågår någon brottsutredning mot honom i Turkiet. A:s uppgifter om att han finns med på en lista över kända Gülenister i Bosnien är inte tillförlitliga. Vid en sammantagen framåtsyftande riskbedömning har A inte gjort sannolikt att han riskerar att ställas inför rätta vid ett återvändande till Turkiet på grund av sina kopplingar till Gülenrörelsen.

A överklagade beslutet till Förvaltningsrätten i Malmö, migrationsdomstolen (2020-09-11, ordförande Lindblom samt tre nämndemän), som avlog överklagandet. Migrationsdomstolen ansåg att Migrationsverket haft grund för sin bedömning att lägga både uppgifterna om A:s koppling till Gülenrörelsen och om att A inte gjort militärtjänst till grund för beslutet. Migrationsdomstolen uttalade följande. Det saknas grund för att det rent generellt finns en förhöjd risk att en person uppmärksammas av myndigheterna för kopplingar till Gülenrörelsen på grund av att ha avvikit från militärtjänsten. Något annat som talar för att risken för A är förhöjd har inte kommit fram.

A överklagade domen och yrkade att han skulle beviljas uppehållstillstånd som flykting, alternativt skyddsbehövande eller på grund av att det finns synnerligen ömmande omständigheter. Han förde fram bl.a. följande.

Migrationsdomstolen har angett att den omständigheten att en person uteblivit från militärtjänstgöringen i Turkiet inte innebär en förhöjd risk att få sina kopplingar till Gülenrörelsen uppmärksammas. Detta uttalande står i strid med migrationsdomstolarnas tidigare uttalanden i andra mål med identiska omständigheter. Migrationsdomstolen har dock överhuvudtaget inte berört de övriga skäl som han åberopat till stöd för att han vid ett återvändande riskerar att uppmärksammas och förföljas i sin egenskap av anhängare av rörelsen. Detta trots att migrationsdomstolen lagt hans kopplingar till rörelsen till grund för sin bedömning.

Att kräva en befintlig rättsprocess eller ett befintligt myndighetsintresse för att kunna bevilja uppehållstillstånd står i strid med punkten 43 i UNHCR:s handbok om förfarandet och kriterierna vid fastställande av flyktingars rättsliga ställning. Bedömningen av asylskälen i dessa typer av ärenden måste utgå från risken att vid ett återvändande uppmärksammas och utsättas för flyktinggrundande behandling, alldeles oavsett existensen av en befintlig eller tidigare rättsprocess.

A redogör även för och lämnar in ett antal domar från olika migrationsdomstolar.

Kammarrätten i Stockholm, Migrationsöverdomstolen (2021-03-08, Linder, Östman Johansson och L Axelsson, referent), meddelade prövningstillstånd och yttrade:

Vad målet gäller

Frågan i målet är om migrationsdomstolen fullgjort sitt utredningsansvar och gjort en tillräckligt omsorgsfull prövning av de omständigheter A fört fram till stöd för sitt skyddsbehov mot bakgrund av vad som framgår av landinformationen om vad Gülenanhängare riskerar i A:s hemland Turkiet.

Migrationsöverdomstolens bedömning

Av den landinformation som finns i målet framgår i korthet bl.a. följande. Efter kuppförsoket den 15 juli 2016 påbörjades en våg av massarresteringar mot personer misstänkta för kopplingar till kuppförsoket. Myndigheterna tilldelades befogenheter att bl.a. avskeda och arrestera över hundra tusen personer, samtliga med koppling till Gülenrörelsen eller kurdiska aktivister. Myndigheterna gavs också befogenhet att stänga privata utbildnings- och vårdinrättningar tillhörande Gülenrörelsen. Därefter har massarresteringarna fortsatt om än i mindre omfattning. Tiotusentals misstänkta Gülenanhängare har utsatts för godtyckliga gripanden och åtalats på vaga och bristfälliga grunder. Ett sådant exempel är massarresteringarna av tiotusentals medborgare som har laddat ner kommunikationsapplikationen ByLock. Risk för att utsättas för misshandel, tortyr och annan omänsklig behandling i polisförvar är överhängande. Personer med påstådda kopplingar till Gülenrörelsen uppges vara särskilt utsatta. (Turkiet: Lägesbild två år efter kuppförsoket, 2019-01-28, s. 7, 8, 11, 29 och 30.)

Av landinformationen framgår att anhängare till Gülenrörelsen kan riskera skyddsgrundande behandling i Turkiet. Som Migrationsöverdomstolen har framhållit i flera sammanhang har migrationsdomstolarna ett särskilt utredningsansvar i mål som gäller skyddsbehov och detta gäller i synnerhet när landinformationen och övrig utredning i målet tyder på att utlänningen tillhör en särskild riskgrupp (se bl.a. MIG 2006:1 och 2019:14). Domstolen måste då också göra en omsorgsfull och individuell prövning i varje enskilt fall av rätten till asyl (jfr MIG 2018:7).

A har fört fram att han har ett antal olika kopplingar till Gülenrörelsen. Både Migrationsverket och migrationsdomstolen har godtagit dessa och ansett att de kan läggas till grund för bedömningen. A:s uppgift om att han inte gjort militärtjänsten har också godtagits av underinstanserna. Dessutom har A påtalat att hemlandsmyndigheterna känner till hans kopplingar till rörelsen och har åberopat ett antal omständigheter till stöd för det.

Migrationsverket har bedömt att de sistnämnda uppgifterna inte är tillförlitliga. Hos migrationsdomstolen yrkade A att muntlig förhandling skulle hållas bl.a. för att han skulle ges tillfälle att muntligen utveckla och förtydliga de uppgifter som Migrationsverket ifrågasatt. Migrationsdomstolen avlog yrkandet om muntlig förhandling.

Migrationsdomstolen bedömde därefter A:s skyddsbehov endast utifrån risken att hans kopplingar till Gülenrörelsen skulle uppmärksammas då han inte gjort militärtjänst. Någon uttrycklig riskbedömning i fråga om de övriga kopplingar till Gülenrörelsen som A åberopat, och som inte heller ifrågasatts, har migrationsdomstolen inte gjort. Inte heller har migrationsdomstolen bedömt hur den av A påtalade omständigheten att hemlandsmyndigheterna redan känner till hans kopplingar till rörelsen påverkar hans skyddsbehov.

Enligt Migrationsöverdomstolen har migrationsdomstolen i detta fall varken uppfyllt sitt utredningsansvar eller gjort en sådan omsorgsfull prövning som krävs av de omständigheter som A åberopat till stöd för att han riskerar skyddsgrundande behandling vid ett återvändande till Turkiet. Det överklagade avgörandet ska därför undanröjas och målet visas åter till migrationsdomstolen för vidare handläggning.

Migrationsöverdomstolens avgörande. Migrationsöverdomstolen undanröjer det överklagade avgörandet och visar målet åter till migrationsdomstolen för vidare handläggning.

Sökord:

Litteratur:
